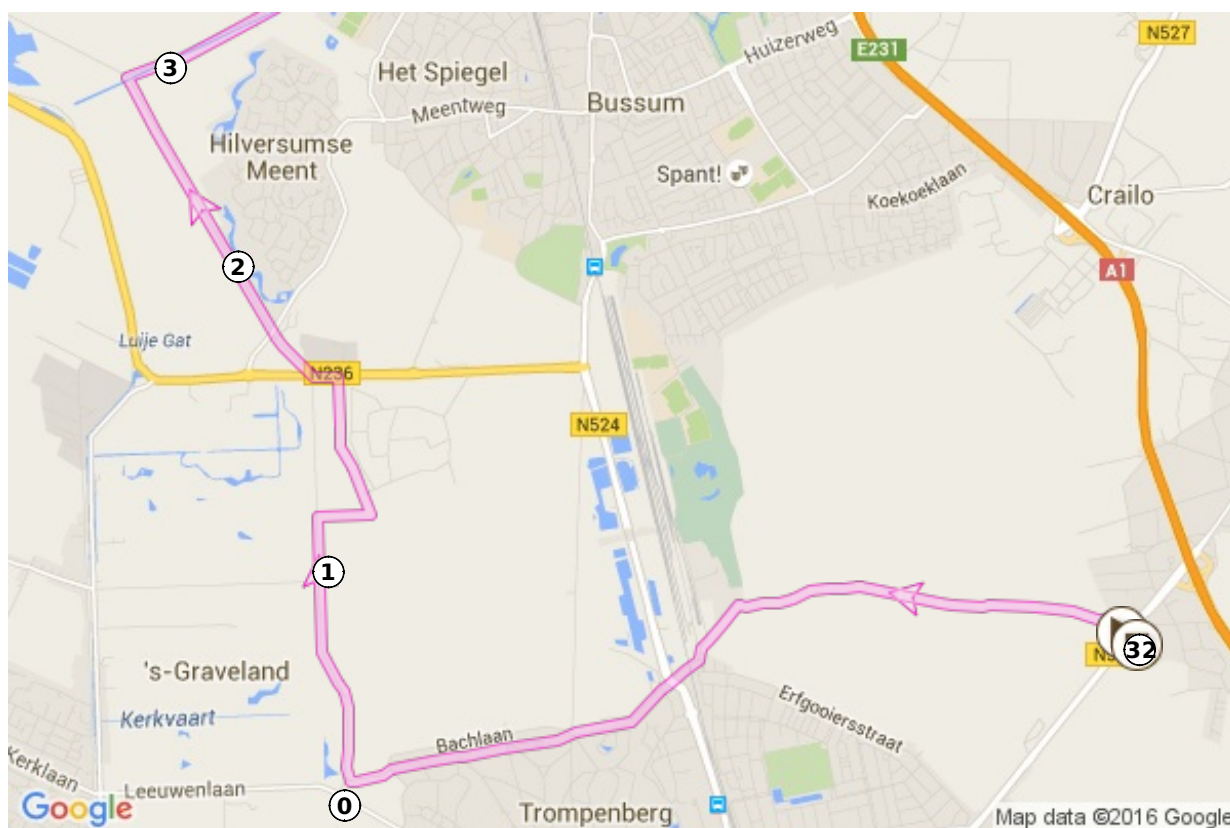

Erfgooiersroute Noord

37.04 km

4.83 km ① De aanleg van 's-Graveland

Na veel verzet door de Erfgooiers gaf in 1634 de landsregering toestemming om een stuk grond in het Gooi te ontginnen. Een rechthoekig stuk grond werd opgedeeld in langwerpige kavels en verkocht aan rijke Amsterdammers. In het begin werden de gronden gebruikt voor de landbouw. Maar al snel verrezen er zomerhuizen. Uiteindelijk werden het buitenplaatsen met permanente bewoning.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

6.38 km ② Spanderswoud

Bij de splitsing van de grond tussen het Rijk en de Erfgooiers in 1836 kwamen grote percelen in eigendom van particulieren. De nieuwe eigenaren plantten bomen omdat hout meer opbrengst gaf van de grond. Zo ontstonden vele bossen in het Gooi, zo ook Spanderswoud. In het Spanderswoud liggen nog grillig verlopende waterpartijen, ontstaan door het afgraven van zand.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

7.98 km ③ De Hilversumse Meent

De Erfgooiers hadden gemeenschappelijke weidegronden; de meenten. Deze lagen in de lager gelegen delen van het Gooi waar de waterstand hoog genoeg was. Elke Erfgooier kreeg het recht om een bepaald aantal koeien op deze meenten te laten grazen; het zogenaamd schaarrecht. De koeien werden gebrandmerkt zodat de eigenaar van de koe te zien was.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

9.64 km **3** Het Naardermeer

Het Naardermeer is een natuurlijk meer. Begin 17e eeuw was er de eerste poging het meer droog te leggen. Door de grote toestroom van kwelwater lukte dit niet en in 1886 werden alle pogingen gestaakt. Onder anderen Jac P. Thijsse voorkwam dat het gemeentebestuur van Amsterdam het meer als vuilstortplaats ging gebruiken. Het Naardermeer werd het eerste natuurreservaat van Nederland.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

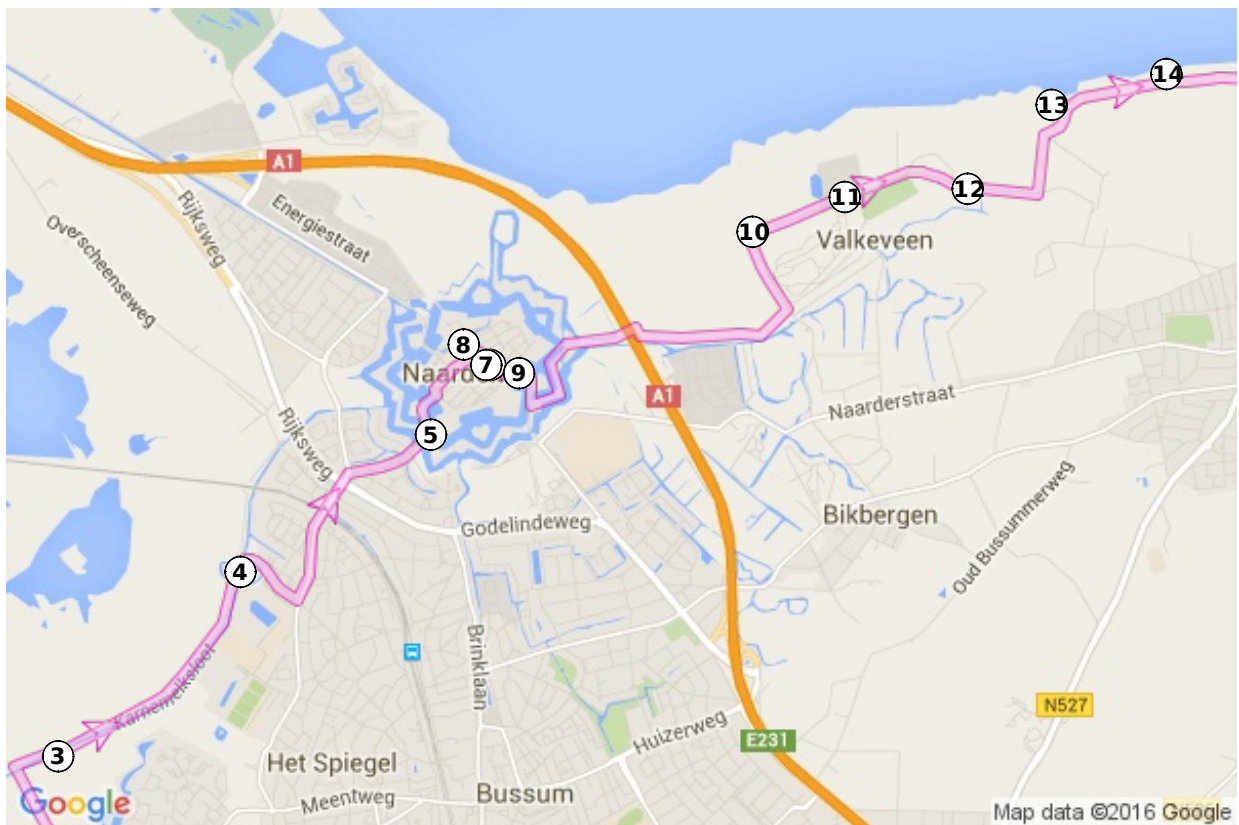
11.47 km **4** De forten bij de Karnemelksloot

Na de val van Napoleon Bonaparte bleek dat door krachtig artillerievuur de vesting Naarden niet meer veilig was achter de vestingwallen. Om de Vesting Naarden sterker te maken begon omstreeks 1873 de bouw van het Offensief voor Naarden. Dit was een ring van versterkingen op enige afstand van de vesting, waaronder deze forten bij de Karnemelksloot.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

13.27
km

5 De Vesting Naarden

In 1350 kreeg de nieuwe stad Naarden een simpele ommuring. Nadat de Spaanse troepen in 1572 de muren hadden afgebroken, begon de aanleg van de vestingwerken met aarden wallen en bastions. In 1672 breidden de Fransen de vestingwerken verder uit met ravelijnen, een palissade wal en een tweede vestinggracht. Een jaar later kon stadhouder Willem III de werkzaamheden voortzetten tot deze rond 1685 waren voltooid tot de Vesting Naarden zoals deze nu nog is te zien.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

13.91
km

6 Het stadhuis van Naarden

Het oudste openbare gebouw in het Gooi is het stadhuis van Naarden. Na de verwoesting van de stad in 1572, werd in 1601 begonnen met de bouw van het stadhuis. Het interieur van het gebouw is grotendeels behouden, o.a. de hal, Schepenkamer en de burgemeesterskamer. Op zolder is nu de burgerzaal met meubilair uit het voormalige Gemeenlandshuis van de Erfgooiers.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

13.91
km

7 De Grote Kerk van Naarden

Met de bouw van de Grote of Sint-Vituskerk is in 1387 begonnen. Uniek zijn de schilderijen op het eikenhouten tongewelf uit 1510 met voorstellingen uit het Oude en Nieuwe testament, geïnspireerd op werken van Albrecht Dürer. In deze kerk kwam de Vereniging van Erfgooiers bijeen. De laatste ledenvergadering was op 28 april 1979. De kerk is nog als Nederlands Hervormde

kerk in gebruik, maar ook als concertzaal en tentoonstellingsruimte.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

13.91
km

8 Het Burger Weeshuis in Naarden

Dit huis aan de Cattenhagestraat 8 dateert uit ca. 1700. Van 1828 tot 1928 was hier het Burger Weeshuis ondergebracht. Na 1928 had het gebouw verschillende bestemmingen tot een grondige restauratie rond 1990. Na de restauratie en aanpassingen trok het Stadsarchief in dit pand. Dit archief beheert ook het omvangrijke en bijzondere archief van de vereniging van Erfgooiers.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

14.18
km

9 De Utrechtse Poort

Vanaf de bouw in 1680 waren de Utrechtse Poort en de Amsterdamse Poort, die inmiddels is verdwenen, de enige toegang tot de vesting Naarden. De oorspronkelijke Utrechtse poort is in 1877 vervangen door het huidige gebouw. Het gebouw bevat verschillende lokalen die vooral dienden als militaire wachtruimte. In de rechtervleugel was ook het cachot ondergebracht. Nu dient het als bezoekerscentrum en VVV Naarden.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

16.83
km

10 Het Gooimeer met Oud Naarden

In 1350 was het oude Naarden tijdens de Hoekse en Kabeljauwse twisten met de grond gelijk gemaakt. In het huidige landschap lag deze stad ongeveer 2 km noordoostelijk van de huidige stad, nu in het Gooimeer. Vóór de aanleg van de Afsluitdijk was het water van de voormalige Zuiderzee krachtig en bij stormen werd steeds een deel van de kust weggeslagen. Daarom was het in 1350 voor Naarden veiliger om de nieuwe stad landinwaarts te bouwen.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

17.3 km 11 Oud Valkeveen

Rijke kooplieden uit Amsterdam bouwden in de 17e en 18e eeuw grote buitenplaatsen in het Gooi. Vanaf het einde van de 19e eeuw bezochten veel dagjesmensen het Gooi. Met de komst van het toerisme ontwikkelde de boerderij van de oude buitenplaats Oud Valkeveen zich vanaf ca. 1880 tot een uitspanning, nu nog steeds te bezoeken als Speelpark Oud Valkeveen.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

**18.06
km**

12 Het weidegebied

Om het gebied rond de vesting Naarden bij oorlogsdreiging onderwater te kunnen zetten is een groot gebied afgegraven. Rondom Naarden liggen nog veel zanderijsloten voor de afvoer van het zand met schuiten. Door het verlagen van het grondoppervlak kwam het peil van het grondwater hoger te liggen waardoor het gebied als grasland geschikt werd. Al eeuwen ligt hier dan ook een mooi weidegebied.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

**19.09
km**

13 De Stuwwal

In het noorden van het Gooi eindigt de stuwwal, die 200.000 tot 130.000 jaar geleden ontstond, in de voormalige Zuiderzee. Door de zee is de stuwwal in eeuwen afgeslagen en is de kustlijn landinwaarts verschoven. Er zijn maar weinig gebieden op de wereld met zo'n klifwal, de directe overgang van stuwwal naar zee.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

**19.69
km**

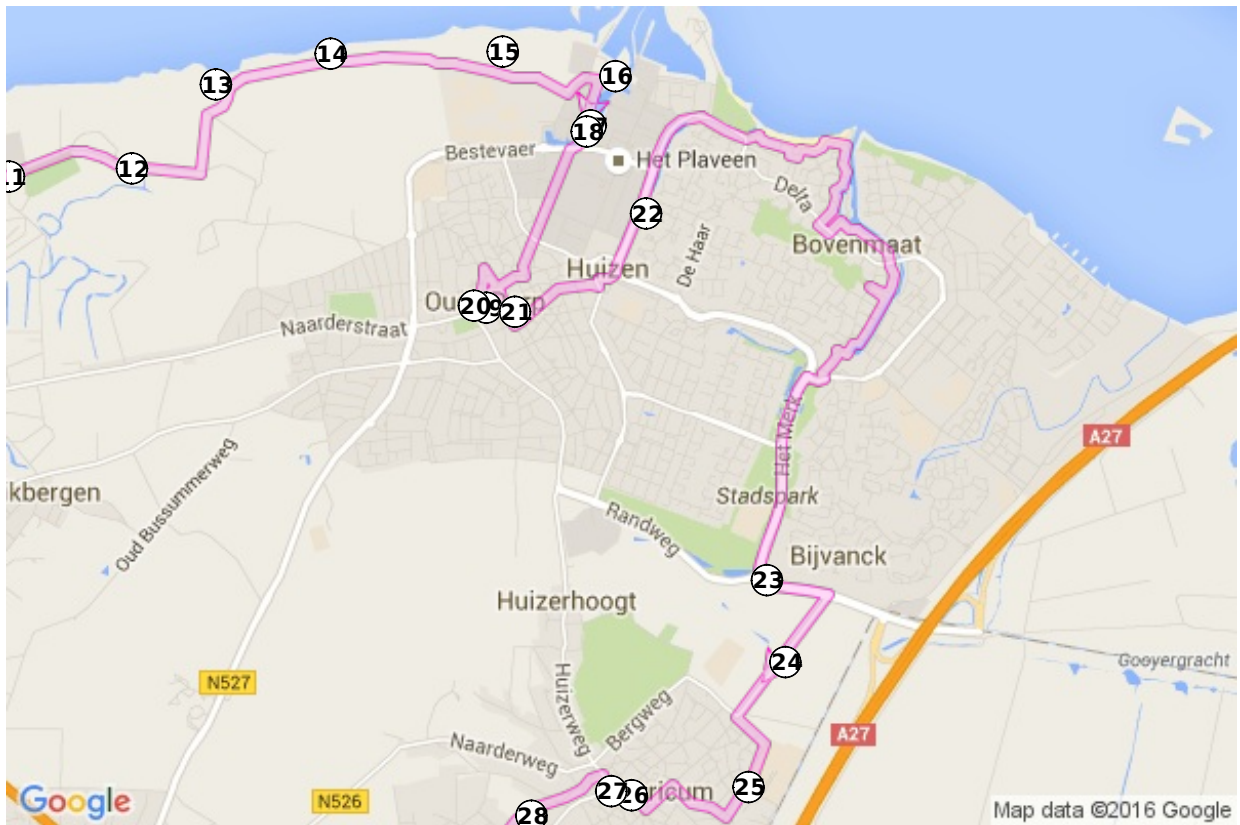
14 De Eukenberg

De Eukenberg is een opgeworpen heuvel van 14,3 meter hoog. In het Gooi liggen meerdere van deze heuvels die al in de 10e eeuw worden vermeld. Waar deze heuvels voor hebben gediend en wanneer deze zijn opgeworpen is niet bekend. Enkele heuvels, zoals de Tafelberg, zijn al vanaf de 18e eeuw bekende uitzichtpunten.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

20.62
km

15 Recreatiepark Wolfskamer

In 1952 verkochten de Erfgooiers een 52 hectare groot gebied, genaamd de Warande Wolfskamer, aan de gemeente Huizen voor een de aanleg van een sportpark. Een warande is de Middeleeuwse naam voor een jachtgebied. Het complex biedt nu een grote variëteit aan sport- en ontspanningsactiviteiten waarbij het grote skicomplex ook ver buiten Huizen bekend is.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

21.3 km 16 De Kalkovens

Vanaf 1918 voerden schepen schelpen aan die in deze kalkovens tot ongebluste kalk werden gebrand. Deze kalk was nodig in de bouw. Vanaf het midden van de jaren zeventig raakten de ovens in onbruik. Na een restauratie in 1981 werden de torens in 1989 toch afgebroken maar door enthousiaste ondernemers en bestuurders werden de torens in 1997 opnieuw opgebouwd. De kalkovens vormen nu onderdeel van de horecavoorzieningen van de haven van Huizen.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

21.68 km 17 De Haven van Huizen

Het dorp Huizen ontwikkelde zich al voor 1700 tot een vissersplaats. Ongeveer 200 jaar geleden waren er circa 150 vissers en meer dan 200 visventers te vinden. Vóór de aanleg van de haven lagen alle botters voor de kust. Pas in 1853 werd de haven gegraven en konden de schepen veilig in de haven worden afgemeerd en de vis eenvoudig worden uitgeladen. De

haven is recentelijk verder uitgebreid met houten huizen in de stijl van weleer waarin o.a. een hotel en meerdere restaurants gevestigd zijn.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

21.68
km

18 Vishangen en potterij de Driehoek

Het restaurant 'De Haven van Huizen' is gevestigd in de voormalige 'hangen', de gebouwen waar de vis werd gerookt. Na de visrokerijen werd hier tot in 1987 aardewerk geproduceerd. Eerst door de ESKAF, de Eerste Steenwijker Kunst-Aardewerk Fabriek, hierna onder de naam HaHo en vanaf 1935 door de Potterie de Driehoek. Sinds 1989 is het restaurant De Haven van Huizen erin gevestigd.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

22.83
km

19 De oude Kerk van Huizen

Na een verwoestende windhoos in 1577 werd de kerk met toren zwaar beschadigd. Het duurde lang voordat de kerk werd hersteld. Pas 60 jaar later, in 1637 kon de kerk weer in gebruik worden genomen. De kerk van 1637 werd in de tweede helft van de 19e eeuw en in 1909 uitgebreid. Het aantal zitplaatsen kwam daardoor op 1400. Elke zondag worden de diensten in deze Nederlands hervormde kerk druk bezocht.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

22.83
km

20 Oranje Weeshuis Huizen

De winter van 1860/1861 was streng en op zee verloren vele vissers het leven. Koning Willem III ondersteunde de slachtoffers. De Utrechter Jean Louis Bernhardt zamelde geld in om de koning als blijk van waardering een Statenbijbel uit 1702 met lessenaar aan te bieden. Van het geld dat overbleef liet hij in 1868 te Huizen dit gereformeerd weeshuis bouwen

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

23.33
km

21 Het oude dorp van Huizen

De oude bebouwing verwijst deels naar de tijd dat er veel boeren in Huizen woonden en deels naar de visserij. Het oude dorp bestaat grotendeels uit solitair gelegen oude gebouwen. In het christelijke dorp is nog lang een eigen streekdracht gedragen. In 1967 werd Huizen aangewezen als groeikern waarna grote nieuwbouwwijken rond het oude dorp verrezen. In het museum

Het Schoutenhuis, tevens VVV locatie, is de geschiedenis van het historische Huizen terug te vinden.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

**24.51
km**

22) De Huizer Maat en Blaricummer Bijvanck

Na 1967 werden bijna de meenten (de graslanden) van Huizen en Blaricum volgebouwd. Er was zowel binnen als buiten het Gooi een grote woningnood. In 1995 werd in Huizen het laatste bouwproject gestart, het 'Vierde Kwadrant'. Opvallend binnen dit project zijn de 'Piramide' woningen en de 'Sfinxwoningen' langs het Gooimeer.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

**29.69
km**

23) Groeve Oostermeent

Voor zandwinning zijn in het Gooi grote gebieden afgegraven. De erfgooiersorganisatie Stad en Lande van Gooiland sloot contacten af om deze grond af te mogen afgraven om zo geld te verdienen en betere weidegrond te krijgen. De Kalkzandsteenfabriek 'Rijsbergen' gebruikte zand uit de groeve Oostermeent. Na het afgraven bleven steile wanden staan waar oeverwaluwen een goede nestmogelijkheid in vonden.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

**30.97
km**

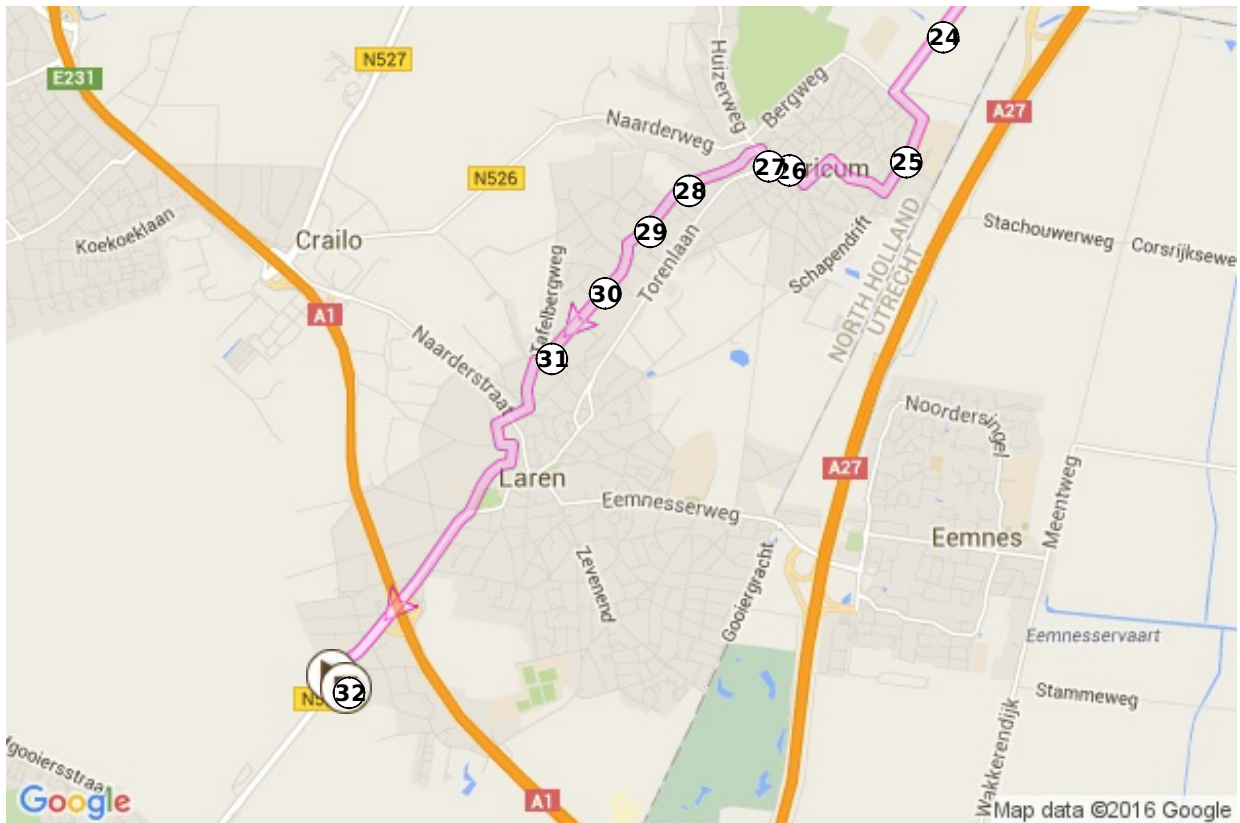
24) 't Harde

Tussen het oude dorp Blaricum en de nieuwbouwwijk op de oude meenten ligt een natuurgebied. 't Harde heeft een oppervlakte van 15 ha. Nergens in Nederland zijn de krentenbomen zo uitbundig aanwezig als in 't Harde. Tijdens hun korte bloeiperiode in april, veranderen ze het gebied in een bloemenzee. In het najaar kleuren ze prachtig rood.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

31.68
km

25 Het monument Hendrik Smit

In 1903 kwam de onvrede onder de erfgooiers over het bestuursbeleid tot een kookpunt toen de burgemeester van Blaricum verbood om vee naar de Blaricummer Meent te brengen. De 22-jarige erfgooiër Hendrik Smit werd dodelijk getroffen door een kogel van een militair die het meenthek bewaakte. Nabij de plek waar Hendrik is getroffen is in 2014 zijn grafsteen als monument geplaatst.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

32.33
km

26 Het dorp Blaricum

Het dorp Blaricum heeft evenals Laren veel van het oorspronkelijke karakter van een brinkdorp met boerderijen behouden. Vanaf het begin van de twintigste eeuw vestigde zich in Blaricum rijke Amsterdammers en kunstenaars, waardoor het karakter van het dorp veranderde. De meeste boerderijen verloren hun agrarische bestemming en werden omgebouwd tot luxe woningen.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

32.48
km

27 De Erfgooiersboom voor Muziektent

Gerardus Lanphen heeft uit een eikenboom de geschiedenis van de Erfgooiers gebeeldhouwd. Na de voltooiing van zijn werk in 1971 kreeg het kunstwerk een plaats naast de kerk. Nu staat de originele Erfgooiersboom in de toren van de kerk van Blaricum en is deze enkel te bezichtigen voor kerkgangers. In 1985 werd een bronzen afgietsel gemaakt en geplaatst voor de muziktent in Blaricum en dus voor iedereen te bewonderen.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

**33.04
km**

28 De oude engen van Blaricum

In de dorpen Blaricum en Laren ligt nog een aantal oorspronkelijke engen ofwel akkers tussen de bebouwing. Deze akkers worden beschouwd als waardevol onderdeel van het oude cultuurlandschap. De engen worden nu weer gebruikt waarvoor ze waren bedoeld, er wordt boekweit, rogge, gerst, spelt, aardappelen en zelfs de mosterdplant op verbouwd. In Laren en Blaricum samen liggen nog meer dan 20 van deze akkers.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

**33.42
km**

29 De villa's van Blaricum en Laren

Door de komst van rijke Amsterdammers vanaf het eind van de 19e eeuw verrezen rond de oude dorpskernen van Laren en Blaricum vele landhuizen. Deze grote huizen kregen veel groen in de grote tuinen. De architect Rueter (Niet voor opname: Spreek uit als Rueter) bouwde in 1901 zijn eigen woonhuis met atelier aan de Noolseweg 25. Hij gaf zijn woning de veldnaam Langenakker.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

**33.68
km**

30 De koloniehuisjes

Rond 1900 vestigde zich in Blaricum een kolonie christen-anarchisten. Deze kolonisten bewerkten landbouwgrond, bouwden een bakkerij en een drukkerij. De boeren in Blaricum beschouwden de kolonisten als vreemdelingen, 'rooien' en 'plantenvreters'. Na de spoorwegstakingen van 1903 brandden buurtbewoners de kolonie plat, waardoor een einde kwam aan de kolonie. Na 1904 werden de gronden voor villabouw verkocht, maar er resteren nog enkele koloniehuisjes, waaronder het dubbele houten huis op de Torenlaan 29-31. Op Noolseweg 53 woonde rond 1917 de dichter Adriaan Roland Holst en op nummer 55 Cor Bruijn.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

34.36
km

31 Het dorp Laren

Het aanvankelijke boerendorp met weefnijverheid werd na de komst van de stoomtram in 1892 ook een vestigingsplaats voor forensen en kunstenaars. De kunstenaars kozen vaak het omliggende landschap en het boereninterieur als onderwerp. De kunstwerken werden tot in de Verenigde Staten verkocht. In Singer Laren zijn veel werken van deze kunstenaars te zien. De bekende namen zijn Albert Neuhuys, Anton Mauve, Josef Israëls en de gebroeders Dooyewaard. De stoomtram verdween in 1944 uit het Larense straatbeeld.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)

36.84
km

32 Het Sint-Janskerkhof

Bij dit kerkhof lag omstreeks 1300 een kerk met boerderijen. Het kerkhof was, naast de begraafplaats in Naarden, aanvankelijk het enige kerkhof in het Gooi. Na de Reformatie moest de Katholieke kerk verdwijnen. Het kerkhof bleef een bedevaartoord. Nog steeds gaat op de eerste zondag na Sint Jansdag op 24 juni de Sint-Jansprocessie vanuit de Sint Jansbasiliek in Laren naar deze begraafplaats.

Auteur: [iTRovator / RBT Gooi & Vecht](#)

[Meer informatie](#)